

R-No-80

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	2	1	8
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester

(2123)

ECONOMICS (In all Mediums)

Paper : Public Finance & International Economics

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :—(1) Attempt **five** questions in all. Question No. I is compulsory. Attempt **one** question each from Units I, II, III & IV.

(2) For private candidates, who have not been assessed earlier for internal assessment, the marks secured by them in theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

I. Attempt any **nine** of the following :

- (i) Define Public finance.
- (ii) Define social benefit.
- (iii) What is meant by taxable capacity ?
- (iv) Is every tax an evil ?
- (v) Distinguish between direct and indirect taxes.

- (vi) What is debt trap ?
- (vii) Define international trade.
- (viii) What is meant by factor endowment ?
- (ix) Define income terms of trade.
- (x) Define GATT.
- (xi) What is commercial policy ?
- (xii) Give two main objectives of IBRD.

9×2=18

UNIT—I

- II. Explain and illustrate principle of maximum social advantage. What is its significance ? 18
- III. What do you understand by public expenditure ? What are the causes of growth of public expenditure in developing countries ? 18

UNIT—II

- IV. Define incidence of taxation. Discuss the modern theory of incidence of taxation. 18
- V. What is deficit financing ? Examine its role in economic development of underdeveloped countries. 18

UNIT—III

- VI. Discuss in detail Classical theory of international trade. 18
- VII. What do you understand by World Trade Organisation ? Discuss its implication for developing countries with special reference to India. 18

VIII. Discuss the main causes of adverse balance of payments ? How can it be corrected ? 18

IX. Discuss in detail the working and achievements of International Monetary Fund. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) कुल पांच प्रश्न करें। प्रश्न संख्या I अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट I, II, III और IV में से एक प्रश्न करें।

(2) निजी उम्मीदवारों के लिए, जिनका आंतरिक मूल्यांकन के लिए पहले मूल्यांकन नहीं किया गया है, उनके द्वारा प्राप्त अंक आनुपातिक रूप से आंतरिक मूल्यांकन के बदले में पेपर के अधिकतम अंक तक बढ़ा दिए जाएंगे।

I. निम्नलिखित में से कोई नौ करें :

- (i) सार्वजनिक वित्त को परिभाषित करें।
- (ii) सामाजिक लाभ को परिभाषित करें।
- (iii) कर योग्य क्षमता से क्या तात्पर्य है ?
- (iv) क्या हर कर एक बुराई है ?
- (v) प्रत्यक्ष और अप्रत्यक्ष करों के बीच अंतर बताएं।
- (vi) ऋण जाल क्या है ?

(vii) अंतरराष्ट्रीय व्यापार को परिभाषित करें।

(viii) साधन बंदोबस्ती से क्या तात्पर्य है ?

(ix) व्यापार की आय शर्तों को परिभाषित करें।

(x) GATT को परिभाषित करें।

(xi) वाणिज्यिक नीति क्या है ?

(xii) IBRD के दो मुख्य उद्देश्य बताइए।

9×2=18

यूनिट-I

II. अधिकतम सामाजिक लाभ के सिद्धांत को स्पष्ट करें। इसका महत्व क्या है ? 18

III. सार्वजनिक व्यय से क्या तात्पर्य है ? विकासशील देशों में इसके विकास के कारणों की व्याख्या कीजिए। 18

यूनिट-II

IV. कराधान के प्रभाव को परिभाषित करें। कराधान के आधुनिक सिद्धांत की व्याख्या करें। 18

V. घाटे का वित्तपोषण क्या है ? अल्प विकसित देशों के आर्थिक विकास में इसकी भूमिका का परीक्षण करें। 18

यूनिट-III

VI. अंतरराष्ट्रीय व्यापार के परंपरागत सिद्धांत की विस्तार से चर्चा कीजिए। 18

VII. आप विश्व व्यापार संगठन से क्या समझते हैं ? भारत के विशेष संदर्भ में विकासशील देशों के लिए इसके निहितार्थ पर चर्चा करें। 18

VIII. ਖੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਹੋਣੇ ਦੇ ਕਧਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ? ਫ਼ਸੇ ਕੈਸੇ ਠੀਕ ਕਿਆ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ ? 18

IX. I.M.F. ਕੇ ਕਾਮਕਾਜ ਕੀ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ ਔਰ ਤਪਲਭਿਧਯੋਂ ਪਰ ਭੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਯੂਨਿਟ I, II, III ਅਤੇ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਅਧਿਕਤਮ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

I. ਕਿਸੇ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

(i) ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।

(ii) ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।

(iii) ਕਰਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(iv) ਕੀ ਹਰ ਕਰ ਬੁਰਾਈ ਹੈ ?

(v) ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਕਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰੋ।

(vi) ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਜਾਲ ਕੀ ਹੈ ?

(vii) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(viii) ਫੈਕਟਰ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(ix) ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(x) GATT ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(xi) ਵਪਾਰਕ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ ?

(xii) IBRD ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-1

II. ਅਧਿਕਤਮ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕੀ ਹੈ ? 18

III. ਸਰਵਜਨਕ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

IV. ਕਰਾਧਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ। ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 18

V. ਘਾਟੇ ਦਾ ਵਿੱਤ (financing) ਕੀ ਹੈ ? ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

VI. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਪਰਮਪ੍ਰਾਗਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

VII. ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ? ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

18

IX. I.M.F. ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18